СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ [illegible] В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 240. — Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 16. жовтня, 1922. — VOL. XXX. — No. 240. — Jersey City, N. J., Monday, October 16, 1922. — THREE CENTS

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Східній Галичині, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

АГІТАЦІЯ ПРОТИ ПРАВА СТРАЙКУ ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ

КЛИВЛЕНД, Огайо, 13. жовтня. — На нинішнім засіданню конвенції Американського Копальняного Конгресу виступав Ілайша Лі, віцепрезидент Пенсилвенійської Зелізниці, з промовою проти права зелізничих робітників до страйку.

Не подаючи ніякого конкретного пляну, зелізничий маґнат старався виказувати, що найголовнійша справа в зелізничій службі є стабілізація (усталенне) служби. На тій основі він намагався переконати Конґрес, що зелізничим робітникам треба відобрати право страйкувати.

По кількох подібних промовах Конґрес ухвалив резолюцію, взиваючу законодатні власти до заведення законів, відбираючих права, так робітникам як і підприемцям, не допускати до належитого перевозу необхідних до життя річий.

ПЛЯН СКЛИКАННЯ СПЕЦІЯЛЬНОЇ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ

ВАШІНҐТОН, 13. жовтня. — Президент Гардинґ постановив скликати спеціяльну сесію конґресу на понеділок дня 20. падолиста.

Сесія має бути скликана спеціяльно на те, щоби застановитися над питаннем субсидій (грошевих допомог) корабельним фірмам, які тепер сильно ослаблені в конкуренції зі заграничними фірмами наслідком острих прогибіційних заряджень федерального уряду.

Уряд має бути досить певним, що його пропозиція буде принята без великої опозиції.

УРЯД ПОМІРКОВУЄТЬСЯ

ВАШІНҐТОН, 13. жовтня. — З уряду скарбу мали дати до зрозуміння, що недавні острі зарядження проти перевозу алькоголічних напитків на корабаях будуть виконувані лагідно та що уряд буде посуватися до конфіскати напитків лишень в случаях разячого нарушення заряджень.

ВАЖНІ ДОСВІДИ З БЕЗДРОТНИМ ТЕЛЕФОНОМ

ШІКАҐО, Илинойс, 13. жовтня. — Пенсилвенійська Зелізниця робила нині важні для зелізничого руху та торговлі спроби з висиланнем та одержуванням телефонічних бездротних посилок з їдучого поїзду та до нього.

Проби випали дуже вдоволяючо. Електричні техніки підносять се тим більше, що вістки висилано із зелізничих возів.

АМЕРИКА НЕ ДУМАЄ НАТИСКАТИ НА ПОТВЕРДЖЕННЄ ДОГОВОРІВ

ВАШІНҐТОН, 13. жовтня. — Високі урядники американського департаменту стейту дали до пізнання, що мимо сього, що американський уряд вижидає нетерпеливо потвердження договорів про обмеженнє морських зоружень, він не думає робити на французький уряд найменчого натиску в тім напрямі.

ДЛЯ ПРИСПІШЕННЯ ПЕРЕВОЗУ ВУГЛЯ

ФИЛЯДЕЛФІЯ, 13. жовтня. — Кілька зелізничих підприеместв зарядили, що вугля мається пересилати не 50, але 70-тоновими возами, щоби в той спосіб приспішити перевіз топлива, потрібного на зиму.

ГОТЕЛЬ ВИЛЕТІВ У ВОЗДУХ

БРІСТОВ, Оклагома, 13. жовтня. — Нині коло півночи вилетів тут у воздух Илинойс Готел.

Під задну частину будинку підложено великий ладунок динаміту, який зрівнав будинок майже зі землею та потряс цілим містом. Підчас вибуху погиб один чоловік, двоє людий було покалічених тяжко, а кількоро лекше.

АЛЕ ЧИ УХВАЛА ПОМАГАЄ?

НЮ ЙОРК, 13. жовтня. — Зібрана тут конвенція Національного Товариства Земельних Рад рішила нині приняти резолюцію, що на її думку недостача мешкань в Злучених Державах уже покінчилася та що в більшости великих міст є вже стільки мешкань, кілько їх потреба для населення.

ДАЛЬШІ ПОДРОБИЦІ З ПОЖАРУ КОРАБЛЯ НА ПОВНІМ МОРЮ

САН ФРАНЦИСКО, 13. жовтня. — Военний перевозовий корабель „Томас", що забрав на свій поклад 261 пасажирів та моряків горіючого корабля „Сити оф Гонолюлю", вже зближається до порту, де, як сподіються, доїде в неділю. Пасажири не потерпіли ніякої біди; найтяжчим переживаннем для них було вижданне на ратунок від других кораблів, яке тревало сім годин.

Як доносять перші вісти бездротним телеграфом, капітан погорівшого корабля приписує пожар кепським електричним полученням та невідповідному розложенню електричних дротів. Так капітан як його перший офіцир стратили були память підчас своїх розсліджувань над причинами та розмірами пожару; однак вони скоро прийшли до себе та вратувалися з горіючого корабля. Моряки ратували корабель так довго, як довго могли встояти спекоту пожару. Коли вона стала невиносима, вони покинули домпи й собі переслалися на лодки. Ні серед моряків ні серед пасажирів не було попечень.

АМЕРИКАНСЬКЕ ЗБІЖЕ ПРОТИ КАНАДІЙСЬКОГО.

Канадійські купці збіжа висказують поважні побоювання за сьогорічну торговлю канадійською пшеницею, жотом і другими збіжами.

Кажуть вони, що других років звичайно так бувало, що канадийський уряд забороняв канадійським зелізницям возити американське збіже, як лишень канадійське збіжа почало приходити на зелізниці в більшій скількости. Сього року, однак, так воно сталося, що канадійський уряд спізнився зі своїм приказом о цілий тиждень, і коли він наконець уже видав сей приказ, американського збіжа вже було стільки на канадійських зелізницях, що пізне канадійське збіжа тепер мусить ждати, поки зелізниці не перевезуть американське збіже до портів, а кораблі заберуть його з пристаний.

АРЕШТУВАННЯ НЕБЕЗПЕЧНОГО ОПРИШКА.

Нюйорська поліція арештувала кільканайцять днів тому на донесенне приватних людий помічника в однім склепі на Лонґ Айленд коло Ню Йорку. Проти арештованого зроблено донесеннє, що він має при собі оружжа, і поліція справді найшла при ньому револьвер. Коли його уміщено в арештах, де він мав переждати, поки його поставлять на суд, поліція здіймила з нього фотографію та зняла відбитки його пушок і розіслала їх по других поліційних урядах. По якомусь часі до поліційного уряду в Ню Йорку почали напливати ріжн домагання в других урядів, домагаючихся доставлення особи арештованого. З часом зажалень назбиралася велика скількість, і бідний склеповий помічник з маленького місточка виріс на світового злочинця.

Слдство мало виказати, що арештований має походити з Неаполю в Італії, де він молодим чоловіком був засудженийна 7 літ тяжкої, самотної тюрми за те, що пробив ножем свого приятеля в сварці.

Відбувши 18 місяців в тюрмі, він втік з неї і як послугач на кораблі з худобою дістався до Мексику, а звідти поемігрував до Каліфорнії. Досі він називався Лявдате, від того часу прізвав себе Альфред Еспосіто. В Каліфорнії він зараз поповнив якийсь злочин і дістався до тюрми, з котрої однак дуже скоро дістався, яко невиличимий варят до дому для божевільних. Звідси він знов утік і змінивши ще раз своє імя, осів в Брукліні. Був опісля ще в Стемфорд, де оженився, але незадовго потім в старці пострілив жінку і мачуху та вбив вітця. По сім злочині пропав без вісти, аж тепер нюйорська поліція прихопила його зовсім припадково за ношенне оружа.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЗАБРАЛИ ГАДЮКАМ ЇДЬ.

Заряд зоольоґічного города в Бронксі, Ню Йорк, дозволив лікарям забрати їдь з усіх гадюк, що находяться в тім городі.

Їдь, відобрана від гадюк, потрібна лікарям на приготовантрібна лікарям на приготовання серум проти вкушення їдовитого гадя. Досі до лічення вкушених гадюками людий вживано звичайно якогось алькоголічного напитку. Докладні, однак, розсліди, переведені цілим рядом американських лікарів, мали доказати, що алькоголь помагає скорше вбивати жертви гадючого вкушення, як їх вилічувати. З тим вислідом дослідів годяться теж бралилійські лікарі, котрі мають великий досвід з укушеннями сильно-їдовитих гадів. Досвіди переводжено на звірятах, з котрих одні лічено в пянім, а другі в тверезім стані. Показалося, що пяні звірята, вкушені гадєм в той самий час, що тверезі, гибли звичайно 5 до 6 годин вчаснійше. Наслідки сих дослідів лікарі кажуть тепер: „Коли хочете вбити людину, вкушену гадюкою, дайте її напитися горівки", тоді як давнійше самі лікарі вірили в просто чудотворні наслідки горівки для таких людий.

Лікарі стверджують, що послідними часами гаддя Америки стало з якоїсь причини дуже люте на людий, як се видно з того, що число випадків укушень гадюками збільшилося провто понад 100 разів.

ДО ГАЛИЧИНИ НА НАУКУ.

Ужгородська часопись „Руська Нива" повідомляє: Довідуємось, що сього року післали деякі наші священники й учителі свої дівчата до Галичини до руських (українських) інтернатів для науки в гімназіях й дівочих інтернатах. Ті заведеня ведені взірцево під управою фахових людий в народнім руськім дусі, а до того як на чеську валюту дуже дешеві.

ПРОТИ ПІЯТИКИ ПОЛИЦІЇ.

Нюйорський поліційний уряд видав острий наказ усім поліціянтам здержуватися від вживання, алькоголічних напитків.

В приказі кажеться, що нюйорські поліціянти забивають кождого тижня пересічно одну особу лишень наслідком заживання алькоголічних напитків.

КАЦАПИ ЙДУТЬ З ПОЛЯКАМИ.

„Ґазета Варшавска" а за нею і „Дзеннік Познаньскі" пишуть що староруська партія розбилась на два табори.

Один з них під проводом Лісковацького, о. Костецького і Третяка, стоїть на ґрунті польської державности і постановив взяти участь у виборах до польського сойму.

Другий табор, що стоїть під проводом Вальницького і видає „Жизнь" і „Волю Народу", стоїть в порозумінню з національними партіями і вибори бойкотує.

Ряні кацапи з першого табору зголосили досі отсих кандидатів: судовий радник Третяк, польський комісар Ставропіґії — на округ Львів; селянин Нездропа — на повіт Перемишль; о. Птачинський — на повіт Сяник; о. Йосиф Яворський — на округ Сокаль-Броди.

ВИРІКАЮТЬСЯ КАЦАПІВ.

Давнійше галицькі кацапи мали підпертє у чеських радикалів (народніх соціялістів), а коли прилучено до Чехословаччини Підкарпатську Русь, чеські радикали підпирали тих галицьких кацапів, котрі туди налетіли.

Але ось недавно управа сеї партії рішила зірвати з кацапами та осудила діяльність свого члена посла Кльофача, котрий підпирав кацапів.

СМЕРТЬ НА ВІЧУ.

В Ґнезні промовляв на вічу Станіслав Вержбіньскі. Підчас промови дістав атак серця і помер на місци.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО „БУРЖУАЗНИХ" ГРОШИЙ

МОСКВА, столиця Московщини, 13. жовтня. — „Совнарком" (совет „народніх" комісарів) видав указ, яким надає право державному банкови видати нові рублі із золотою порукою. Банк має видати рублів на 500,000,000 рублів, на що большевики, кажуть, мають четверту часть поруки в золоті, плятині і дорогих камінях.

Один такий рубель вартував би 5 міліонів теперішних рублів.

Сі рублі будуть називатись червінці. Вартість їх безперечно не дорівнає ще старим рублям.

Сим указом большевики показали, що не дійшли до скасовання гроший, а заведення квітків комуни, але вернулись до старих буржуазних гроший. Се є одно з дальших признань невдачі комунізму.

ЧЕМБЕРЛЕЙН ЗА ЛОЙДОМ ДЖОРДЖЕМ

БИРМИНҐЕН, Англія, 13. жовтня. — Нині промовляв тут перед клюбом консерватистів їх провідник Отен Чемберлейн.

Консерватисти, котрі сподівались заклику до самостійної консервативної політики, розчарувались, бо він заявився за Лойдом Джорджем і за коаліцією.

Він сказав, що як не буде консервативно-ліберальної коаліції, то в Анґлії прийде робітниче правительство.

КАЖУТЬ, ЩО АМЕРИКА ЩЕ СКЛИЧЕ ОДНУ РОЗОРУЖНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

ЛОНДОН, 13. жовтня. — Американський амбасадор полковник Джордж Гарві відвідав учера вечером британського міністра закордонних справ лорда Корзона.

Про їх розмову не появилось жадне урядове звідомленне, одначе неурядово заявляють, що президент Злучених Держав Гардинґ має намір скликати розоружну й економічну конференцію, та що на сій розмові власне обговорювано сю справу.

Крім того оба дипльомати мали обговорювати теж справу свобідного проїзду Дарданельським проливом.

КОРАБЕЛЬНІ КОМПАНІЇ ІЗЗА ЗАБОРОНИ ГОРІВКИ ПІДВИСШИЛИБИ ШІФКАРТИ

ЛОНДОН, 13. жовтня. — Анґлійські корабельні компанії мають намір підвисшити ціни корабельних карт, якщо удержиться американське запорядженнє, що кораблі, які пливуть до Америки, не можуть везти ані продавати алькогольних напитків.

Се наслідком того, що американська заборона зменьшила би приходи корабельних компаній ,які на кораблях мають досі значні зарібки з продажі алькогольних напитків.

ВЕСІЛЛЄ КАЙЗЕРА

ДОРН, Голяндія, 13. жовтня. — Вінчаннє бувшого німецького цісаря Вільгельма Гогенцолерна з княгинею Райс буде дня 5. падолиста с. р.

Весілле буде приватного характеру і фотоґрафи преси та кінотеатрів не будуть допущені.

ПРИЯЗНЬ ТУРЕЦЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ З МОСКОВСЬКИМИ БОЛЬШЕВИКАМИ

АНҐОРА (тимчасова столиця Туреччини в Малій Азії), 13. жовтня. — Правительство турецьких націоналістів має небаром заключити торговельний договір з московським большевицьким „урядом", яким признає большевикам спеціяльні привілеї у східній Малій Азії.

ЕСПАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ЗАРОБЛЯЄ НА ДОМАХ ГРИ В КАРТИ

ПАРИЖ, 13. жовтня. — Тутешні газети пишуть, що еспанський король Алфонсо XIII є головним власником звісних домів гри в Довіль і в Сан Себастіян на еспансько-французській границі, які приносять йому великі суми гроша доходу.

БОЛГАРСЬКИЙ КОРОЛЬ ХОЧЕ ПРИЇХАТИ ДО АМЕРИКИ

СОФІЯ, столиця Болгарії, 13. жовтня. — Молодий болгарський цар (король) Борис має намір виїхати в гості до Америки.

Там він готовий оженитися з Американкою, але, як каже, не інакше тільки з любови.

ДІЯМАНТИ З ЦЕРКОВ НЕ ДЛЯ ГОЛОДНИХ, АЛЕ ДЛЯ ПОЛЬСЬКИХ І БОЛЬШЕВИЦЬКИХ „ДИПЛЬОМАТІВ"

БЕРЛИН, 29. вересня. — В тутешніх російських кругах оповідають, що німецькі власти недавно переловили польських і московських „дипльоматів", що продавали до Америки перекрадені через границю діяманти.

В руках тих „дипльоматів" було діямантів на 6 міліонів золотих марок.

Всі ті гроші з продажі діямантів ішли на приватні ціли польських і московських дипльоматів. Сі діяманти походять з ограблених церков,

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917. authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відвічає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СТАНОВИЩЕ ЛІҐИ НАРОДІВ В СПРАВІ СХІДНОЇ ҐАЛИЧИНИ.

Внесення, яке поставив голова делеґації Канади, міністер ФИЛДИНҐ, на третім Зборі Ліґи Народів в Женеві, дня 18. вересня с. р. звучить:

„Збір Ліґи Народів поновляє бажання, висловлене другим Збором в його резолюції з 27. вересня, 1921, щоби Рада Ліґи Народів звернула увагу головних аліянтських держав НА ПОТРЕБУ ВИРІШЕННЯ, В БЛИЗКІЙ БУДУЧНОСТИ, ДЕРЖАВНОГО СТАНОВИЩА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ".

Отсе внесення було признане дня 19. вересня с. р. комісією ініціятиви, яко формально допустиме, і вже олідуючого дня, т. є 20. вересня с. р. було предметом дискусії комісії політичної.

В заступстві внескодавця, міністра ФІЛДИНҐА, узасаднював се внесення на тій комісії, другий делеґат Канади, ЛЯПОЕНТ, вказуючи на те, що такасама резолюція була ухвалена Лиґою Народів минулого року, та що ОБІ СТОРОНИ: ПРЕДСТАВНИКИ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ І ПРЕДСТАВНИКИ ПОЛЬЩІ, ДОМАГАЮТЬСЯ СКОРОЇ РОЗВЯЗКИ ГАЛИЦЬКОГО ПИТАННЯ, та зазначив, що ті обставини, які промовляли за прискоренням тої розвязки минулого року, у ще більшій мірі вимагають ТЕПЕР того рішення.

Польський делегат, АШКЕНАЗИ, шукав безуспішно за противниками серед деяких членів комісії, та коли їх не найшов, заявився сам за принятєм внесення, подаючи до відома зібраним, що Польща предложила аліянтським правительствам „великодушний проект" автономії для Східної Галичини, яким запевняється всім народам, заселюючим сей край, рівність і свободу (?), та що сей проект є предметом виміни думок між інтересованими правительствами і, треба сподіватись, недалекої розвязки сього питання.

Оповідання Ашкеназиго про польський проект автономії, зустрілося з усміхом деяких членів комісії.

Після Ашкеназиго, промовив литовський делеґат, СІДЗІКАВСКАС, щоби висловити СИМПАТІЇ ЛИТОВСЬКОГО НАРОДУ ДЛЯ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, ЩО ТЯЖКО ТЕРПИТЬ ПІД ПОЛЬСЬКИМ ГНЕТОМ, ТА ПОБАЖАТИ, ЩОБИ ПРЕДСТАВНИКИ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ, ЯК НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ, НЕБАВОМ ЗАСІЛИ В ЛІЗІ НАРОДІВ.

Тоді подразнений Ашкеназиго став дорікати, що литовська делеґація шукає всякої нагоди, щоб накинутись на Польщу.

На те відповів литовський представник Сідзікавскас, що його наміром не було атакувати Польщу; він бажав тільки станути в ОБОРОНІ ВИСОКИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ДО ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ, — змагань, які так добре розуміє недавно визволена Литва.

Після того замкнено дискусію, — і внесення принято комісією політичною одноголосно.

Вкінці, на зборі Ліґи Народів, 22. вересня с. р. був референтом сего внесення ЛЯПОЕНТ, котрий предкладаючи рішення комісії політичний, зазначив ще раз, що обі сторони, себто представники Східної Галичини і Польщі, домагаються скорого вирішення, ХОЧ ВОНИ РІЖНЯТЬСЯ МІЖ СОБОЮ ЩОДО СПОСОБ УРОЗВЯЗКИ СЬОГО ПИТАННЯ.

По сім рефераті, повний Збір Ліґи Народів, приняв одноголосно предложену резолюцію комісією політичною, яка звучить у французькім тексті:

„L'Assemblee de la Societe des Nations renouvelle le voux exprime par la deuxieme Assemblee, dans sa recolution du 27 Septembre 1921, tendant a ce que le Conseil de la Societe attire l'attention des principales Puissances alliees et associees, sur l'opportunite de regler a une date prochaine, la situation juridique de la Galicie Orientale."

Англійський текст сеї резолюції звучить:

„The Assembly of the League of Nations renews its wish expressed in the resolution adopted by the second Assembly on September 27th, 1921, that the Council of the League draw the attention of the Principal Allied and Associated Powers to the desirability of determining at an early date the status of Eastern Galicia."

Так знов виступила справа Східної Галичини на чергу нарад Ліґи Народів, що виразно вказує головним аліянтським державам на конечну потребу негайного вирішення нашої справи.

На сій основі можна сподіватись, що Найвисша Рада, як покликане міжнародне тіло, виконає своє право й обовязок та в імя національної справедливости вирішить державне становище нашої тіснійшої Батьківщини.

В ЧИЇ СЛІДИ НАМ ТЕПЕР СТУПАТИ?

Громадянка Катерина Мод, вдова з Вунсакет, Р. Ай., яка тяжко працює, щоб виживити своїх двоє діточок, не тільки, що купила бонд Позички Національної Оборони за 50 дол., але коли розійшовся новий голос, взиваючий о рахунок Рідної Землі, переслала сейчас 5 дол. на Фонд Негайної Допомоги.

Віримо, що та щира лепта удовина певно промовить до серця других наших патріотичних громадянок і громадян і ніхто не відмовиться від жертви, хочби і найменьшої. Але головна річ в тім, щоби жертви висилати скоро, тому спішім з нею, і висилаймо на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

Польський сойм ухвалив закон про „воєводську самоуправу" для української Галичини.

(Від власного кореспондента).

Нинішня „Франкфуртер Цайтунг", один з найповажніших часописів Німеччини демократичного напрямку (який — мимоходом кажучи — від двох років містить мої статті про галицьку справу), приносить ось-яку телеграму свого варшавського кореспондента:

„ВАРШАВА, 27. вересня. — Сойм на своїм останнім засіданню перед розвязанням приняв так звану **автономію для Східної Галичини**, за яку ведеться так богато боротьби. Урядовий проект, який все таки давав Східній Галичині і Українцям деякі самоуправні права і тому був недавно пересланий великим державам антанти як доказ добрих польських намірів, **підляг у принятім законі основній зміні**. Очевидно, в **напрямі зменшення українських самоуправних прав**. Крім сего **викреслено предкладену правительством амнестію для політичних злочинів у Східній Галичині**. Для заведення теперішнього закона про самоуправу, який **ледви заслугує на таку назву**, призначено реченець **двох літ**."

З моїх попередних статей знаєте історію сього польського закона про „воєводську самоуправу" для української Галичини.

Польське правительство хоче перевести в українській Галичині вибори до польського сойму й опісля проголосити прилучення української Галичини до Польщі.

Одначе воно боїться головних держав антанти, які застерегли собі право суверенности над українською Галичиною, з тим, що вони рішать про правне положення Галичини.

Ціла польська політика в галицькій справі має за ціль постаратися, щоби головні держави антанти, рішаючи про правне положення Галичини, прилучили її до польської держави.

Польському правительству здається, що осягне сю ціль, коли йому вдасться переконати головні держави антанти, що український народови Галичини під Польщею буде так добре, що головні держави антанти можуть спокійно позволити на прилучення Галичини до Польщі.

Власне тепер, збираючися перевести в Галичині вибори до польського сойму, польське правительство звернулося до головних держав антанти з просьбою, щоб вони позволили перевести в Галичині вибори до польського сойму і прилучити Галичину до Польщі. До сеї просьби польске правительство долучило проект закона про „воєводську самоуправу" в воєводствах львівськім, станиславівськім і тернопільськім, себто на території Української Галичини, — заявляючи, що воно хоче надати тим трьом воєводствам таку самоуправу.

Коротко кажучи, польське правительство сказало головним державам антанти: „Позвольте прилучити українську Галичину до Польщі і не бійтеся, що українському народови Галичини буде зле, бо ось бачити, яку самоуправу заведе Польща на території української Галичини".

На сю польську просьбу головні держави антанти доси ніщо не відповіли.

Про сам проект „воєводської самоуправи" я вже Вам писав, подаючи його зміст і даючи його оцінку.

Також писав я Вам, як ставиться до польського пляну прилучення Галичини до Польщі, заведення „воєводської самоуправи" і переведення виборів до польського сойму український нарід Галичини, державна влада Галичини Українська Національна Рада і правительство Галичини під проводом президента Укр. Нац. Ради д-ра Евгена Петрушевича.

Українська державна влада, на основі виявленої волі народу, видала приказ: **не брати участи в виборах**, і заявила, що всіми способами буде поборювати польські затії, звернені проти державної самостійности Галичини.

Тепер, як доносить висше подана телеграма з Варшави, справа „воєводської самоуправи" прийшла перед польський сойм і **польський сойм ухвалив закон про воєводську самоуправу**.

Про сей закон говорить висше наведена телеграма ось-що:

Польський сойм основно змінив урядовий проект, а саме, в напрямі зменшення самоуправних прав Українців.

Знаючи урядовий проект, треба дивуватися, що ще можна було в нім змінити щось на некорисить Українців! Адже цілий проект обчислений власне на те, щоб під видом „самоуправи воєводств" Польща могла самовільно панувати над українським народом, як сама захоче. На ту самовільність, з якою Польща може обмежити або й зовсім нінащо звести цілу „воєводську самоуправу", я вказував у моїй оцінці проекту. Коли-ж сойм ще змінив проект на некорисить Українців, то взагалі важко уявити собі, як той закон про воєводську самоуправу виглядає і по що його?! Адже Польща хоче поіддурити головні держави антанти, нібито той закон є на те, щоби забезпечити права українського народу!

Далі:

В урядовім проекті була постанова про амнестію для всіх т. зв. політичних злочинів, сповнених від вибуху світової війни аж до дня, коли закон про воєводську самоуправу ввійде в життє.

Пригадую, що подібна постанова була в проекті статута для Галичини, принятім Найвисшою Радою Мирової Конференції на засіданню 19. падолиста 1919.

Артикул 40-ий проекту статута звучав:

„Ніхто з мешканців Східної Галичини не може бути непокоєний чи переслідуваний з приводу свого політичного становища від 28. липня 1914 до введення в життє сього договору".

Найвисша Рада мала на увазі, що між Польщею й Галичиною велася війна. Статут для Галичини мав закінчити ту війну й завести мир. Тому власне й була в нім наведена постанова, яка мала забезпечити Українців від переслідування Польщею за те, що вони вели війну проти Польщі.

Польське правительство, виробляючи проект воєводської самоуправи, пішло за приміром проекту статута Найвисшої Ради й помістило постанову про амнестію, щоб показати головним державам антанти, ніби-то Польща хоче дійсно замиритися з українським народом.

Одначе польський сойм сю постанову про амнестію викинув, так, що в законі про воєводську самоуправу сеї постанови нема.

Що се значить? Що польське правительство, яке хоче прилучити українську Галичину до Польщі, **готовиться далі переслідувати кождого Українця, за участь у будові української держави як за злочин проти польської держави.**

Український загал зазнав уже досить мук у польськім пеклі і зазнає їх що дня далі.

Але є ще Українці, які живуть поза границями рідного краю і яких не може досягнути рука польських катів. Можна собі уявити, яким духом дише Польща на них, особливо на тих, що працюють для визволення рідного краю з польського ярма, для відзискання державної самостійности Галичини.

Видно, Польща собі думає: коли їй удасться задержати Галичину в своїх кігтях, то ті Українці таки колись вернуться до рідного краю. А тоді вона й їх зможе вхопити в свої кігті.

Тому польський сойм викинув з закона про „воєводську самоуправу" постанову про амнестію.

В кінці:

На переведенне закона про „воєводську самоуправу" польський сойм визначив реченець двох літ.

Що се значить?

Пригадую, що проект статута Найвисшої Ради передвиджував **реченець девяти місяців** для переведення статута. Та сей довгий реченець можна було бодай виправдувати тим, що війною, безпосередньо після польсько-української війни, було ще занадто непорядковані.

Але тепер,—чим тепер Польща може виправдати реченець **аж двох літ? Нічим!**

В сім реченци виступає в цілій наготі польська зла воля!

Закон про „воєводську самоуправу" ухвалюється виключно на те, щоб ним піддурити головні держави антанти й одержати дозвіл на переведенне виборів до польського сойму в українській Галичині та на прилучення сього краю до Польщі.

Коли-ж уже Галичина буде знаходитися міцно в польських кігтях, коли вона буде частю Польщі, коли ґалицька справа стане „польською домашньою справою", — тоді хто зможе заставити Польщу заводити в Галичині закон про „воєводську самоуправу"? Тоді новий сойм може той закон зовсім звести.

При кінці 1919-го року, тоді, коли ходило о те, як Найвисша Рада Мирової Конференції вирішить галицьку справу, в европейській пресі появилася відомість, що Польща збирається заложити український університет і взагалі зробити все, чого вимагають національні потреби українського населення Галичини. На сю відомість львівські Поляки підняли крик, почали скликати протестуючі віча Тоди на одним таким вічу польський соймовий посол Бриль сказав:

„Дурні, сидіть тихо, чи Ви не розумієте політики?! Наше правительство ані не думає про заложення українського університету. Ціла та відомість була нам потрібна тільки на те, щоби піддурити Найвисшу Раду і заставити й прилучити Галичину до Польщі. Коли будете протестувати, то зіпсуєте наш політичний плян. Отже сидіть тихо і не робіть дурниць!"

Потім ще кілька разів польське правительство виїздило з українським університетом.

Тепер, видно, треба було Полякам більшої „гармати", і вони виїхали з законом про „воєводську самоуправу". Вдасться заставить піддурити головні держави антанти, — то добре. А не вдасться, — нічого не шкодить. Адже все одно закон про „воєводську самоуправу" — се пільна комедія.

А все таки для нас Українців, для справи визволення української Галичини зпід Польщі Польща законом про „воєводську самоуправу" зробила **велику прислугу.**

Ми, Українці, знаємо Поляків, знаємо їх ненависть до нас, їх ненавистне бажанне загарбати нашу землю, їх віроломність супроти нас.

Але міжнародній політичний світ сього не знає, — бодай не знає так добре, як ми.

І коли-б Поляки були виробили який приличний закон про автономію Галичини, — наша задача була би значно тяжча. На міжнародній політичній арені сказали би нам: „Маєте забезпечену територіяльну окремішність Вашого краю, маєте широку автономію, не потребуєте боятися, що Польща Вас зість, отже погодіться з Польщею!"

Та тепер польський сойм своїм законом про „воєвудську самодержаву" виявив таку злу волю, таку перфідію в галицькій справі, що ніхто не може нам сказати, щоб ми годились з Польщею.

Очевидно, Найвисша Рада може далі мовчати, як мовчала доси, може далі мовчки позволяти Польщі винищувати нас, — але цілому світови буде ясно, що над нами діється страшне безправство й насильство.

І цілий світ зрозуміє, що нам не остає нічого иншого, як далі робити те, що вже почалося: всіми способами боротись проти польського ворога, запалити такий огонь боротьби, щоб в нім згоріла польська неволя.

Гайдельберґ, 28. вересня, 1922.

Др. Михайло Лозинський.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. С., Вунсакет, Р. Ай. — Це вже така поведінка усюди тут, на еміграції, що при найбільше поважній оказії заховуємося якби на забаві. Це правда також, що дуже часто, пуста бесіда збирає оплески, а добра і важна не звертає уваги. З часом воно буде инакше. — хто того часу діжде. Відповідаємо цих кілька слів, щоб не обидити та щоб знала, що годимося в вашим поглядом. Не помістимо вашого письма тому, що воно викликало би спротив і цілий ряд непорозумінь спростовань.

„ДІЛО"

Український дневник у Львові виходить 40-ий рік. Ціна 3 дол. на чверть року.

Адреса: Львів, ринок 10.

ТАКОЖ НАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВЯЗОК.

Пише нам група визначних українських діячів з Европи:

„Боротьба українського народу за його національно-державну незалежність продовжується. Вона приймала ріжні, раз більш активні, раз пасивні, то більше гострі, то стримані форми, але вона не припинялася й не припиниться аж до того часу, поки нарід не осягне того, що належить йому по праву.

„Але чи зробили ми все для осягнення нашої мети і чи використали ми в сьому напрямку всі можливости?

„Зі сумом мусим констатувати: Ні! Серед нашого народу ніколи не бракувало лицарів, які не вагаючись несли своє життя на вівтар своєї Батьківщини. Доказів цьому шукати не треба — вони численними могилами роскидані на широких степах Великої України, на узгірях Карпат, на львівських долинах. Вони стогном доносяться до нас з льохів московської Чрезвичайки, з польських вязниць, з концентраційних таборів. І ми їх чуємо, ми про них знаємо. Але чи знає про них світ, чи знає докладно про героїчну боротьбу українського народу на його окупованих землях світова громадська опінія?

„Ні, вона не знає!

„А тут не треба забувати, що всі керманичі европейської й світової політики координують свою діяльність з думкою тієї чи иншої громадської опінії, а громадська опінія коли не ворожа, то в кращому випадкові байдужа до нас.

„Через що?

„Та через те, що наші вороги подбали про те, щоби освітити нашу боротьбу з негативного боку і то в брехливому світлі. Наша-ж відпорна сила в цьому напрямку була занадто слаба й неорганізована. На Великій Україні, в Галичині, на Покутю, на Волині, на Холмщині, на Буковині й на инших землях, де живе українське слово й беться українська думка йде героїчна національно-визвольна боротьба, а хто про неї знає? Знаємо переважно самі ми, інформуючись через свої газети. Але-ж цього занадто мало.

„Обовязком Українців є зорганізувати й поставити справу так, щоби громадська опінія світу весь час трималася в орбіті українських інтересів, аби українське питання освітлювалося правдиво й не сходило зі шпальт світової преси".

Потім звертаються на адресу американських Українців:

„Американські Українці се одинока частина українського народа, котра може сього доконати. В них є на се відповідні матеріяльні засоби, в них є на те відповідні організації, в них є на те відповідні люди."

Таку опінію про нас мають наші браття в старому краю. Гарна опінія, аж за гарна, ми про се найкраще знаємо. Ми самі знаємо, що в нас тепер нема відповідних організацій для такої роботи, нема відповідних засобів. Навіть якби люди найшлися, то без відповідної організації та засобів нічого не вдіють.

Що слава наших братів золота правда, ніхто не буде перечити. Чи маліб ми опустити руки, махнути їм головою і сказати щире: „Не тратьте куме, сили: спускайтесь на дно"? Чи може засучемо рукави та щирою працею поставимо потрібну організацію, добудемо потрібних засобів та заставимо людий зробити працю, яку від нас ждуть наші браття в старому краю для здобуття української самостійної держави?

УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЄ „УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В ПОДЕБРАДАХ".

Дня 22. жовтня с. р. відбудеться в Подебрадах в Чехословаччині урочисте відкриттє Української Господарської Академії. На свято запрошують представників чеського громадянства і влади та українське громадянство.

ВИДАВНИЧЕ Т-ВО ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ГОСПОДАРСЬКІЙ АКАДЕМІЇ В Ч. С. Р.

При Українській Господарській Академії в Подебрадах, в Чехословаччині, заснувалось Видавниче Товариство з метою видання підручної літератури висших шкіл в першу чергу, а в другу, книжок, яких видання виплива́є як конечна необхідність з культурних, національних і матеріяльних інтересів українського студентства і громадянства.

Вже видано: 1) Доцент Михайловський — Матиматика, 2) доц. Чередіїв — Ботаніка (зошит I.), 3) проф. Шовгенів — Водяне господарство на Україні, 4) проф. Іваницький — Ліс і біологічні типи деревних пород, 5) „Українське книгознавство" — Збірник число I., 6) доц. Чередіїв — „Ботаніка", зошит II., 7) Українське книгознавство, збірник ч. 2, 8) доц. Тимошенко — Економічна географія, зош. 1., 9) проф. Шадлун — Кристалографія. — Друкується: 1) проф. Щербина — Статистика, 2) доц. Сокович — Нарисна геометрія. Виготовлено до друку: 1) доц. Гольдельман — Вступ до економічної політики, 2) Ботанічно-зоольогічний Словник, 3) доц. Чередіїв — Ботаніка, зош. 3., 4) асист. Лисянський — Фізика (висший курс), 5) Записки укр. молодих фаховців при Укр. Госп. Академії, збірник I., 6) доц. Шрамченко — Демагогія, 7) проф. Мицюк — Історія економічних думок, 8) проф. Айхельман — Загальна наука права.

УКРАЇНСЬКА СЕЛЯНСЬКА СПІЛКА В БОЛГАРІЇ.

Недавно заклалася в Софії, столиці Болгарії, українськими емігрантами селянами Селянська Спілка (Село-Спілка). Болгарський „Земледельский Союз" запропонував Українцям зорганізувати при московськім „Земледельческом Союзе" українську секцію, але Українці на се не погодились і увійшли яко самостійна професійна організація до болгарського союза. Статут російського союза вже наперед установляє певний політичний устрій Росії — владу селянства — замісць „диктатури пролетаріяту".

Засадничо ідейний напрямок Село-Спілки такий:

1) Земля повинна належати тому, хто її обробляє при допомозі власної праці.

2) Селянству належить така участь в громадському та державному урядованню, яку пропорцію складають селяни в населенню держави, при чому ся участь забезпечується таким державним устроєм, де поновним і єдиним сувереном є народ, який провадить свою волю на основі повної свободи і рівноправности всіх громадян.

3) Культура землі і звязаних з нею галузий, а також культурний розвиток селянина, повинні бути поставлені як найвисше і найкрасше.

Селяни повинні бути дійсно зорганізовані між собою, між селянством всіх країв повинна бути солідарність, тісний звязок, а між селянами й иншими трудящими братерське співжиття.

На чолі Село-Спілки стоїть Мандрика.

ПЕРЕД ПРОЦЕСОМ СТЕПАНА ФЕДАКА І ТОВ. У ЛЬВОВІ.

Розправа проти Степана Федака і тов. мала розпочатись 18. вересня 1922.

Обжаловані слідуючі особи: 1) Степан Ярослав Федак, 2) Франц Осип Штик, 3) Дмитро Паліїв, 4) Остап Коберський, 5) Василь Кучабський, 6) Михайло Матчак, 7) Богдан Гнатевич, 8) Петро Яремійчук, 9) Віктор Леонард Голубович, 10) Микола Тофан, 11) Остап Горобійовський, 12) Іван Білецький, 13) Евген Зиблікевич.

До оборони обжалованих зголосилися отсі адвокати: 1) др. Стефан Ардан, Любачів, 2) др. Михайло Балтарович, Золочів, 3) др. Іван Бандель, Львів, 4) др. Володимир Бачинський, Львів, 5) др. Ілярій Бачинський, Стрий, 6) др. Лев Бачинський, Станиславів. 7) др. Валеріян Банах, Надвірна, 8) др. Ілярion Боцюрків, Бучач, 9) др. Степан Брикович, Тернопіль, 10) др. Теодор Ваньо, Золочів, 11) др. Мелітон Видрак, Чортків, 12) др. Михайло Волошин, Львів, 13) др. Іван Волошин, Львів, 14) др. Михайло Воробець, Калуш, 15) др. Микола Галущинський, Самбір, 16) др. Лев Ганкевич, Львів, 17) др. Іван Ганкевич, Коломия, 18) др. Антін Гарасимів, Стрий. 19) др. Евген Гвоздецький, Львів, 20) др. Маріян Глушкевич. Львів, 21) др. Ізидор Голубович, Львів, 22) др. Іван Голубовський, Львів, 23) др. Антін Горбачевський, Дрогобич, 24) др. Володимир Гуркевич, Самбір, 25) др. Евген Давидяк, Львів, 26) ст. рад. Альойзій Добрянський, Львів, 27) др. Володимир Дольницький, Золочів, 28) др. Іван Дрогомирецький. Золочів, 29) др. Володимир Загайкевич, Перемишль, 30) др. Михайло Західний, Бережани, 31) др. Тит Заячківський, Яблонів, 32) др. Теодор Жовнірчук, Броди, 33) др. Филип Евин, Львів, 34) др. Володимир Ільницький, Дрогобич, 35) др. Володислав Калуський, Стрий, 36) др. Єронім Калитовський, Стрий, 37) др. Іван Калин, Тернопіль, 38) др. Іван Кміцикевич, Львів, 39) др. Іван Кобилецький, Дрогобич, 40) др. Ярослав Коломиєць, Рава Руська, 41) др. Іван Косс, Комарно, 42) др. Іван Кунців, Рава Руська, 43) др. Лев Кульчицький, Львів, 44) др. Макс Левицький, Львів, 45) др. Юліян Лещій, Львів, 46) др. Володимир Левицький, Копичинці, 47) др. Андрій Лунів, Борщів, 48) др. Іван Макух, Товмач, 49) др. Степан Мудрецький, Товсте, 50) др. Евстахій Новроцький, Делятин, 51) др. Ярослав Олесницький, Львів, 52) др. Олександер Надрага, Львів, 53) др. Льонгін Озаркевич, Городок Ягайлонський, 54) др. Володимир Охримович, Львів, 55) Михайло Присташ, Львів, 56) др. Микола Рибак, Глиняни, 57) др. Петро Рондяк, Косів, 58) др. Олександер Ріпецький, Сокаль, 59) др. Богдан Савчак, Щирець, 60) др. Іван Саноцький, Надвірна, 61) др. Роман Секела, Перемишль, 62) др. Іван Семенюк, Снятин, 63) др. Микола Срібний, Надвірна, 64) др. Володимир Старосольський, Львів, 65) др. Михайло Терлецький, Дрогобич, 66) др. Степан Федак, Львів, 67) др. Михайло Фільц, Яворів, 68) др. Андрій Чайківський, Коломия, 69) др. Богдан Чайківський, Підбуже, 70) др. Ярослав Шипайло, Тисьмениця, 71) др. Степан Шухевич, Львів, 72) др. Евген Щуровський, Винники, 73) др. Мирослав Янкевич, Львів.

Провід оборони спочиває в руках Колегії.

Оборона поділена так:

1) Степана Федака боронить Володимир Загайкевич і др. Маріян Глушкевич;

2) Франца Штика боронить др. Степан Шухевич.

3) Дмитра Поліїва боронить др. Волод. Старосольський.

4) Остапа Коберського боронить др. Макс Левицький і др. Лев Бачинський.

5) Василя Кучабського боронить др. Филип Евин.

6) Михайла Матчака боронить др. Лев Ганкевич.

7) Богдана Гнатевича боронить др. Володимир Старосольський.

8) Петра Яремійчука боронить др. Ярослав Олесницький.

9) Віктора Голубовича боронить др. Мирослав Янкевич.

10) Миколу Тофана боронить др. Маріян Глушкевич.

11) Остапа Горобійовського боронить др. Іван Бандель.

12) Івана Білецького боронить др. Михайло Волошин.

13) Евгена Зиблікевича боронить др. Евген Давидяк.

Кромі того до Колегії входять:

14) др. Стефан Федак;

15) др. Волод. Охримович і

16) др. М. Присташ.

ПОЗІР! ДЖЕРЗИ СІТИ, ПОЗІР!

Ліга Амер. Українських Горожан скликує **ВЕЛИКІ ПОЛІТИЧНІ ЗБОРИ в вівторок, дня 17. жовтня** о год. 8-ій вечер до галі церковної при Сусекс і Ґрін ул. На сі збори запрошується всіх місцевих Українців і Українок горожан і не-горожан. Покажім Американцям що нас єсть сила. Кождий амер. горожан Українець і Українка повинні прийти на сі збори і других зі собою привести. Тож зробім се, аби не завстидатись перед Американцями.

39-40 КОМІТЕТ

З ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

Шкільний реферат та учительське товариство.

Головною ціллю скликаної Шкільним Рефератом на день 29 і 30-го вересня краєвої учительської конференції є вибір „краєвого вчительського виділу". Які будуть права та обовязки цього виділу, шкільний реферат на разі не сказав ще. Це буде правдоподібно дорадне тіло для шкільного референта.

Вибір до цього виділу наступає після ось такого ключа, поданого свого часу обіжником до вчительства. Вибирати будуть: цілий шкільний реферат, управителі середних, горожанських і торговельних шкіл, окружні інспектори, з кождої середної. фахової школи й учительської симінарії, по 1 представнику, на 100 народних учителів 1 представник.

З приводу такого виборчого ключа підняла крик учительська рада, котра — як се вже читачам відомо з давнійших дописий — складається тепер із кацапів та їх прихильників. Вислід виборів вичислює їх орган „Народна Школа" за зовсім некорисний тій раді. Бо „шкільний відділ — числить вона — складається приблизно з 40 членів, між управителями середніх шкіл є один чужинець Українець (А. Алискевич — пр. кор.), 2 українофіли (А. Волошин й М. Ґріґашій), горожанські школи з виїмкою мукачівської й берегасської є під управою Українців, серед інспекторів є також один Українець (Евген Грищина в волівськім окрузі), а із нас появитися може на 100 лиш 1. І так нас буде всего 20, а Українців й „українствующих" коло 60".

До таких сумних для себе висновків доходять кацапські учителі. Щоби зрівноважити цю — мовляв — українську перевагу домагалася рада допущення на конференцію представників народного учительства 4 рози більше, тобто одного на 25. Шкільний реферат однак стоїть при своїм і тому кацапи заповідають авантуру. Зажадають — як грозять — представників одного на 25, а коли це не станеться, вони зроблять сецесію. Чи вони свою погрозу виконають, я подам пізнійше.

Як можна було сподіватися, кацапи не можуть цього простити правительству, а в першій мірі шкільному референтови за видання наказу вчити з апробованих шкільних підручників, зложених Українцями. Учительська рада намагається виготовити инші підручники для всего шкільництва. Ба навіть вона нагадує по части ту жабу, яка хотіла конче бути такою великою як віл. й на засіданні в Берегсасі 30. серпня приняла таку резолюцію:

„Всі рукаписи руських підручників мається передати для апробати апробаційній комісії й правительству. Апробаційна комісія оцінює підручки з точки погляду мови й педагоґічних вимог, а правительство переглядає підручники лиш із тої точки, чи не містять в собі щонебудь протидержавне.

„Якщо правительство не одобрилоби підручників із за того, що вони написані такою мовою, якою бажає правительство, учительська рада уповноважнює президію товариства, щоби книги дала видрукувати, а ми їх заведемо в наші школи".

Як бачимо, резолюція дуже бундючна. Але вона „страхи на Ляхи". Бо пригляньмося, яку силу представляє собою вчительська рада в теперішньому її складі.

Не буду переходити особистого складу тої ради, скажу коротко, що в ній немає ніодної людини, яка малаби ту імя вченої людини чи знатока мови. Коли це цікаво читачам „Свободи", як виглядає найбільший авторітет тої ґрупи, голова їхньої апробаційної комісії Евменій Сабов, хай прочитає собі виходячу в Америці „Просвіту", куди він дописує під критонімом Е. Іванов. Мова його це метвеччина. — Отже наукового авторітету рада не може мати жадного.

Тепер може хтось подумає, що рада мимо того має за собою зорганізовану масу вчительства. І те ні! Саме на тім самім засіданні 30. вернпя 1922 р. подала президія до відома раді, що вона уступає, бо — многі, члени, а особливо голова невдоволені поведенням богато членів учительської орґанізації. Причиною невдоволення це те, що мимо постанови учительської ради, що викладати на учительських курсах можуть лиш уроженці Чехословацької републики й Підкарпатської Руси, учительство взяло й то численну участь в курсах, хоч майже всюди викладали Українці. До того не всі учителі заплатили свої членські вкладки по 100 корон річно. Дальше має орґанізація свою сильну опозицію з свідомійших людей. — І сама „Народна Школа" признає, що учительська орґанізація не може вести продуктивної роботи, що вона одно велике зеро.

Дня 5. жовтня має відбутися засіданнє ради, на котрім наступить перевибір президії. Розуміється й це ні на волос не поліпшить становища кацапствуючих учителів.

Отже резолюція проти роботи шкільного реферату є — як сказано — „страхи на Ляхи". Те саме приблизно можна сказати про сецесію з конференції.

Слід зазначити, що відомий патріот Явгустин Волошин приготовляє заложення „Педаґоґічного Товариства", яке мабуть підірве учительське товариство, а стане на його місци.

Дивовижне „сочиненіе".

На цім кінчу свою дописи про учительство. Але — що часи тепер дуже убогі на добрий гумор і тому добрий жарт для розвеселення читачів є богато варта, я дозволю собі подати слідуюче „сочиненіе", яке появилося в числі 3. „Народної Школи" (орґан учительського товариства!) з дня 25. липня 1921 (не змінюю мови, лиш правопись):

„Ъ"

Пришел „ъ" до „в"-а паспорт свой
    проєчити,
Сей му отвічает: „не можно видати!"

Не можно видати — брат — славной
    твердости,
Чтож будет со мною без твоєй крі-
    пости?!

Ти еси твердий дуб, твердиш русскі
    звуки
І Тя вибросили бездушно с азбуки.

Ти історган еси с гражданьской азбуки
Когда лишат Тебе с Христовой на-
    уки?...

В Євангелії тож твердиш істину
Ти любился кріпко Кирилу-Методу...

Кирил-Метод Тебе взяли в святиню
А іх наследники бросили в пустиню!...

Тепер „ъ", послі слог, поселу і слово,
Так і предложеніе в ряді пойдуть вір-
    но...

Так возмут нашу річ, подкарпатских
    руссов,
Чтоби сділати с нас „русинских" фран-
    цузов...

Но ми, братя, будьме тверди, кріпкі,
Не дайме пропасти своєму на віки!...

П. С. Федоров.

Якщо Ви, шановні читачі, не все зрозумієте, то прохаю вибачення за автора. Він мабуть також не так написав декуди, як хотів.

Чи не дихає на Вас із цих „стрічок" дух наших середновічних мадриґалів? І це „сочиненіе" найкраще свідчить про ту страшну відсталість, в якій дотепер живе богато руської інтеліґенції, не кажучи вже про народ.

А.

ПРИТЧА ПРО ПРАВДИВУ ВАРТІСТЬ.

Асока цар премудрий, милосерний
До ради царської звик був просити
Пустинників, аскетів, богомольців,
І пильно слухав, що вони казали.

Та це не в смак було його міністрам,
Дорадникам, вельможам, ґенералам
Сидіти поруч старців у лахмітті.
І стали нарікати на царя.

Одного дня поклав він перед ними
Дві скриньки. Перша щиро-золота
Ясніла від каміння дорогого;
Другаж була звичайна, деревляна,
А шпути позаливані смолою.

І мовив цар: „Мої міністри любі,
Котра з оцих скриньок вартнійша буде?"

І одноголосно сказали всі:
„А вжеж вартнійша сяя золота!
Як можна, царю, навіть прирівняти
До тої позасмоляної скриньки"!

Та цар велів скриньки повідчиняти.
І глянь: у золотій лежало стерво
Гидке, вонюче, так що мимоволі
Усякий аж ухопився за ніс.

А в смоляній лежали гарні перли
І Іпахощі і дороге каміння
Безмірної ціни. І дивувались
Міністри, ґенерали та вельможі.

А цар сказав до них: „Ну, щож тепер?
Чи справді скринька золота вартійша?"

І строго глянувши на них, сказав:
„Ця скринька золота, це ви, панове!
Назверх коштовна, гарна та блискуча,
Внутріж у вас незгода, гниль і зрада.

„А ця засмолена, це ті аскети,
Ті жебраки, старці та богомільці,
Що зверхньої краси давно зреклися,
За те з душі своєї гнів і завистъ
І пристрасть випололи наче хопту,
А досвідом і розмислом глибоким
Свій ум неначе сонце прояснили."

Так ось вам, золоті скриньки, наука,
Не надто гордувати смоляними,
Поки не бачили тих пахощів,
Перел, клейнотів, що є в них укриті.

Іван Франко.

ЯК ЗАВЕРНУТИ ЛИСТА З ПОЧТИ

(З Почтового Департаменту).

Не одному вже трапилося таке, що написав листа, кинув його в скринку почтову або вислав на почті, а потім передумавши ще раз справу рішив, що краще булоби того листа не писати і не посилати. Нераз буває, що чоловік хотівби написаний і висланий лист завернути назад з почти, але думає, що се неможливе і раз лист на почті, так він мусить вже дійти до адресата. Буває, що нерозважна людина кинувши лист в скринку таки зараз пожаліє, що писала, і турбується можливими прикрими наслідками своєї нерозваги, та не знає способу, якби того листа дістати назад в свої руки. Загально ще не відомо, що почтові приписи дозволяють завернути листа з почти без ніякого труду і перешкод. Вистачить піти на почту і сказати почтмайстрови, аби віддав листа назад. Чочтмайстер мусить се зробити, коли людина жадаюча звороту докаже, що се вона листа вислала, а не хто инший. Для того треба листа докладно описати і предложити на почті прібку свого письма. Коли з письма видко, що лист писаний тою самою рукою, тоді почта мусить віддати його назад. Навіть коли лист вийшов з міста, то почтмайстер може ще зателєграфувати почтовому урядникови на зелізниці, аби по дорозі добув листа з поміж прочої почти в почтовім вагоні і відослав його назад. Одначе се допускається лише в виїмкових випадках.

ПРОСИТЬ ЩОМОЧИ.

Бувший урядник за Австрії, тепер без служби, Українець, батько малолітних пятеро дітий, з котрих найстарше каліка — а ще й жінка у нього хоровита, просить трохи гроший або старого одіння, бо не годен уже ніяк звести кінців до купи. Тря громадські уряди і парох місцевости, де він живе, стверджують, що справді бідняга находиться у крайній біді. Хто схоче йому помочи, прошу посилати жертву на адресу: **Юрий або Емілія Шпитко, Смодне, п. Косів біля Коломиї, Східна Галичина.**

ВОРОТА ІТАЛІЇ.

Семерінґ із своїми кільканадцятьма тунелями й безконечними закрутами — чудо інженірської штуки середини XIX. віка замикає собою віденські околиці.

Тут границя Австрії й Стирії, вододіл Литави й Мура — початок туристичних подорожей. Сьогодні неділя і не вважаючи на ранню весну купа туристів приїхала нашим поїздом, щоб полазити по сусідних горах...

Поїзд біжить долиною Мурця, потім Мура, серед долів з розкиданими місточками і селами і горбів вінчаних замками і монастирями. Їдемо по словянських костях, серед останків західної Словянщини, залитої й задавленої пізнійшим німецьким походом. Ці сірі мури замків і монастирів — мовчазні памятки цеї боротьби й побіди ліпше орґанізованих і, витревалих приходнів над партикуляризмом і непорадністю тубильців.

На залізниці і скрізь навколо сама німецька стихія. Можна переїхати десять разів цю країну не підозріваючи, що під нею лежать словянські кости, щи живі, ще не зотлілі зовсім. Зрідка тільки можна натрафити на них.

На маленькій стації купуємо якісь дрібнички у старої жінки. Вона говорить по німецьки; але зачувши, як ми з жінкою розмовляємо по українськи, зачинає говорити до нас по словінськи. Це Словінка. Ми в Хорутанії. На вивісках сусідного місточка читаємо словянські, більше або менше знімчені імена.

Останніми часами ці словінські кости рухаються сильно. Але вони вже так міцно поломані, залиті німецьким елементом, обросли німецьким мясом, що з ниж уже ледви чи буде одноцільний територіяльний орґанізм...

Перерізуємо долину Драви. Німецький світ кінчиться, даючи місце італійському. Зараз границя. Понтафель і Понтебба — два маленькі місточка по двох бокаж річечки, дві залізничі стації розділені мостом, репрезентують собою дві політичні системи — німецьку й італійську. Ріжниця замітна і порівнання виходить не на користь Італії. Безперечно менше солідности, порядку, дисципліни; більше нехлюйства, бруду і бідности. Залізнича служба виглядає на босяків, що покупили собі старі залізничі мундури і доношують їх. При всякій нагоді простягається до вас якась умундурована рука, щоб узяти скілька сольдів (мідяна монета: 5 сотиків).

Сольди роздані. Куплені солодкі помаранчі і кругленька оплетена тростиною „фіяска" (наша пляшка) з терпким темночервоним „кіянті" від малого розношика. Італійський поїзд мчить нас далі сточищем глибокої долини „Таляменто" і його притоків, від тунеля до тунеля, від віядукта до віядукта, серед гарних диких краєвидів, високих скал над рвучими потоками, сірих камінистих долин, ледве замаєних зеленю. І вивозить нас на венецьку низину, рівну, зелену, засаджену винницями з їх симетричними, безконечними рядами лов і вязів, а характеристичні кампанілі (дзвіниці) в виді чотирогранних стовбуватих островерхих мінаретів кажуть нам, що ми віхали вже в сферу венецької культури і венецького життя. Инший край і инше життя.

Звечеріло. Далекі снігові верхи Альпів ґаснуть і тратячи останні відблиски зливаються з сірявим тлом неба. З широких низин залитих часто водою, з сочистої зелені тягне вогким холодком. Западає січ. Утомлене дводенною дорогою тіло жадібно просить спочинку. Нетерпляче чекаємо Венеції. Але поїзд за невеликий переїзд від границі вже встиг порядно спізнитись — на те він італійський поїзд, що не може ніколи йти після пляну.

Нарешті вже побережжя. Поїзд звертає з твердої землі й біжить на зустріч морю через стверділі маси намулу; далі по мості через плиткі затоки ляґун. Над темною поверхнею їх блищать усе ближче і ближче огні Венеції. Внеція! Утома і знудження покидають нас від цього слова. Йдемо скорійш на дворець, на широкі сходи, що ведуть з нього на канал, і за скілька хвиль ми вже пливемо вузенькими, темними, вогкими вуличками поміж закратовані вікна, поміж темні двері, що на їх порогах хлюпається вода каналу. Денеде серед пітьми добачимо ясне вікно з жіночою головою в типовій венецькій фризурі, із спущеними на чоло і виски хвилями ясно-каштанового волосся. Стрінуться відчинені двері винарні й веселий спів вилетить звідти. І знов темні, вогкі, безконечно високі стіни мов мертвого города. І раптом із цих темних катакомб ґондоля легким ударом весла вилітає на широкий простір Canale Grande, повного світла, життя і руху. Ллється чарівний спів з барки музикантів; ріжнокольорові лямпіони блищаться, відбиваються в воді; до них тягнуться з берегів ясні течії світла від побережних ліхтарень, дріжачи й розбиваючися на хвилях. Чорні ґондолі з приглядачами хитаються тихо як великі морські птахи навколо поблискуючи своїми сталевими гребнями, і безконечні ряди палат у гордій задумі придивляються чарам теплої ночі і цій феерични к р а с і людського життя.

Не можна нічого більш гарного, більш чарівного уявити собі, як цей вїзд до Венеції теплої весняної чи літньої ночі. Здається, виїздиш в якийсь инакший світ, де спить горе й нужда, а живе щастя й краса; де люде живуть тільки на те, аби виливати ці повні краси тужливі пісні чи веселі хорові співи.

• • •

Прощай Венеціє!

Скрутивши з ляґун на полудне, поїзд наш пролітає низькою низиною в поріччях По і Адижі, утвореною намулом рік. На памяти історії вони урвали ціле побережжя від моря, все посуваючи наперед територію наносів так, що приморське місто Адрія, яке надало своє імя морю, давно опинилося на сухому і до моря від нього тепер цілих 25 кільометрів; а за римських часів було воно ще приморське.

Минаємо цим разом Феррару з її традиціями блискучого двору д'Есте й нещасливого поета — дворака Аріоста. Минаємо Падову і Больонію з їх старими університетами, де набирався премудрости неодин із наших земляків. Насувається в гадках славне імя Франца Скорини, „ученого мужа з славного города Полоцька", доктора падуанського університету, перекладчика святого письма „своему прироженому русскому языку к науце всего доброго".

Це один з небагатьох звісних нам вихованців гуманізму, речників нових ідей про культурну працю для своєї суспільности, „для посполитого доброго" („про публіко боно"), що з гарячим пієтизмом для культури, нової европейської цивілізації, лучить непохитну вірність старим свійським культурним і національним традиціям і стає проповідником нового культурного, свідомого патріотизму. „Не только самим собе народихомъ ся на светъ, но более по службе божией і посполитого доброго", пише він в одній із своїх передмов до випусків своєї біблії і мотивує свою працю мотивами ґуманітарно-патріотичними: „Ми, братя, не можемъ ли во великихъ (чимсь великим) послужити посполитому люду руского языка — сие малые книжки працы нашое приносимо имъ".

Нема причин думати, що не було таких вихованців нової культури і більше у нас на Україні.

За Больонією врізуємося в гірський хребет Апенінів. Гори сухоребрі, голі піднімаються наоколо нас відкриваючи на згірях рівні сточища як витесані з каміння величезні таблиці. Поїзд що хвиля скаче в середину гір і з темних тунелів вирибається на хвилю на світло й повітря, щоб знову пірнути в пітьму, і краєвид міняється як у калейдоскопі то зникаючи з очей то виринаючи знову — як дитина, що кукаючи то ховається за материну шию, то знову виставляє зза неї своє розвеселене лице. Між Больонією й Пістоєю, що лежить уже по другім боці хребта, ми нарахували щось 50 тунелів без одного чи двох. За те поїзд майже простою лінією проходить через гори з долини По в долину Арно, не уступаючи, не обминаючи, а врізується в самі глибини їх. Все нижче і нижче пiниться ріка під нами. Далі за провалом починаємо знову зближатися до її рівеня. І нарешті з подібним гуком, як розярений дракон з темної нори, вилітає наш поїзд з темних тунелів в зелені долини Тоскани.

Чудова понорама розкривається наоколо нас. Рання весна — найкращий час в Італії. Пізнійше вона терпить від недостачі вогкости. Ще не просохла земля вкривається тепер буйною зеленню. Ґрупи піній і кипарисів не сіріють сиротливо закурені порохом на рудих згірях, а творять тільки темнійші й виразнійші плями на розкішній зелені краєвиду. Оливи не мають ще свого безнадійно-сірого кольориту. Великі кілька-поверхові тосканські двори, щось середнє між замками і віллями, розкинені відокремлено серед нив і городів, скільки сягне око, незвичайно оживлають цей краєвид, нагадують сильне інтензивне людське життся серед цеї багатої природи.

Михайло Грушевський.

КНИГИ:

Книги — морська глибина:
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить.

Іван Франко.

ЗГАДАЙМО.

Згадаймо, браття, хто йшов до бою,
В огні завзяття палав собою.
    В глибокій тузі
    Згадаймо, друзі,
    Святі могили,
    Що край укрили.

Гей наша слава громом несеться,
Гей наша воля ще розкується!
    Ворог наш давній
    Не переможе,
    Юрій Преславний
    Нам допоможе.

Як завжди ,нині в лихій годині
Віддаймо, браття, життя Вкраїні.
    Огонь завзяття
    У нашій крові,
    До бою, браття,
    Будьмо готові!

Михайло Обідний.

БОРОНІМ РІДНИЙ КРАЙ! СПІШІМ З ЖЕРТВАМИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ!

Через девять місяців боронила хоробра Галицька Армія рідну землю перед Ляхо-Татарами, а покинула її аж тоді, коли не стало стрільна, коли вийшла амуніція, коли не було вже чим битись. Та траґедія ще жива в нашій памяти. А коли ми її не забули, так не забуваймо на це, що діється тепер в Галичині! Не даймо хоч тепер загибати марно нашим борцям, що кинулися в старім краю до нової боротьби з ляхом-наїзником. І вони тепер знова без амуніції. А ми американські Українці можемо їм в тім допомогти. Амуніція від нас — це американські доляри. АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОЛЯР, ЗЛОЖЕНИЙ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ, — ЦЕ ҐРАНАТ В СЕРЦЕ ЛЯХА-НАЇЗНИКА.

Так спішім з тим доляром, але спішім сьогодня, бо завтра може бути вже запізно.

Хто розуміє вагу хвилі, нехай вишле свою хоч найменьшу жертву вже сьогодня на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

ДОПИСІ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Поможім визволити Галичину!

Із за моря приходять вістки, що наш нарід вицовів ляцьким напастникам війну на смерть.

Убогі і без'оружні Українці в Галичині узялися на ірляндський спосіб боротьби. Викурюють димом ляцьких лисів та очищують рідний воздух, збиваючи своїх власних хрунів.

Цілий край палає огнями належних фільварків і стиртів — тих, що у ляцьких посіданню.

Позривані зелізничі шляхи спричинюють катастрофи ворогам і їх гостям.

Під гук розриваючихся бомб валяться осідки і станиці ворожого уряду.

Телеграфи і телефони не функціонують, бо перервані дроти.

Тут і там відкриють підложені міни під мостами чи будинками, але „виновників" не годні відкрити.

А не годні їх найти тому, що „виновником" є цілий український нарід в Галичині. Він увесь з'єднався для одної цілі, щоби не дати осістися грабіжникам.

До краю виснажений війною попередними мілионовими арміями вздовж і впоперек, зруйнований до тла — український нарід в Галичині не замертвів.

Тільки короткий час збирався у силу.

Арешти, страшні табори полонених, екзекуції і звірства роззвірілого ляцького салдацтва, скитальство соток тисяч за границею, усьо то не вбило в Галичині духа свободи.

Галицький народ піднявся на повстаннє проти „панського" народа Ляхів!

А ми, Українці в Америці, чи ми вже сповнили усьо, що є нашим обовязком?

Таже ми тільки і ждали на ту хвилю, коли піднимемся наш народ. Таже ми тільки про це і мріяли, що наш нарід не дасть себе повернути в ярмо!

Поможімже тепер, бо тої помочи якраз тепер потреба. Даймо сейчас, щоби не спинилася боротьба задля браку гроший. Це бувби такий злочин, що не малибисьмо лиця показатися перед нашою рідною, бо чужі люди з погордою відверталибся від нас.

Даймо повними руками, бо від висоти наших жертв залежить скорша чи пізніща побіда.

Давай брате і сестро свій сердечний податок на освободження рідної землі.

Там, у краю, наші герої своїм життям важать, там по усій Україні порозсипали свої кісточки галицькі хлопці — боронячи волі!

А ми пожалуємо гроший?! Ні! Ніяк ні! Ми всі сповнимо наш обовязок, як пристоїть чесному народови. Ми не оставимо сиротами наших борців. Не могучи самі стати у їх ряди, ми зробимо це, що можливе.

Ми дамо гроші — дамо скоро і дамо досить!

Проклятє тому, хто у таку пору не здобудеться на відповідну лепту!

Ану Братці, ану Сестри! Хай залунає добра слава про Українців в Америці по всьому світу, що не оставили Неньки — Жалібниці на потолу ворогам.

Поможім розкути наші рідні; поможім добути йому свій тихий рай у повній свободі!

Осип Голеньовський.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Маленьке спростовання.

У дописі з Вунсакет, поміщеним у ч. 222 „Свобода" було поміщене справозданнє із зложеної помочи для голодуючих на Великій Україні. У тім справозданню представлено яко добрих патріотів мене та декількa других громадян, а поминено мовчанкою решту нашого загалу, а між ними декотрих, що дали більші жертви, чим я, або другі товариші, які були звеличані у часописі.

Щоби проте не було для нікого обиди, я мушу прилюдно ствердити, що увесь український загал в Вунсакет є насквізь патріотичний, який показує свою любов для батьківщини при кождій нагоді.

От і тепер збираємося зложити жертви на негайну поміч Галичині і я певний, що ніхто із нас не відкажеться від того святого обовязку.

А на будуче просимо наших дописувателів, щоби докладно подавали спис усіх жертводавців або представляли діло так, як є, а властиво, що усі Українці в Вунсакет є добрі сини і доньки Матери-України.

Написав сих кілька слів на те, щоби і надалі була така щирість і згода між нами, як було завсіди до сього часу.

М. Чагарин.

ВАНДЕРҐРІЖТ, ПА.

Як ідуть роботи.

Єсли у якій місцевости іде робота лихо або кепсько платять, то приїжджай брати до нас. У нас тут, в Аполльо роботи іде як не могла лише. Тут робимо в великих бляхівнях і заробляємо добре.

Звичайний, невправлений робітник має 37 ц. на годину. Вправлені робітники заробляють від 80 до 100 дол. на дві тижні. Маємо тут свою церкву і свій відділ 110 У. Н. Союза. Тут є богато Італійців і Поляків, а Українців досі небогато. Ми радіби, щоби нарід булa жива між нами. Еще раз впевняю, що робота іде день і ніч та що потреба еще чимало робітників.

Місточко наше гарне. Українці живуть у найкращій згоді між собою.

Хто не робить або зароблє мало, просимо до нас.

Лев Білик, член 110 в. У. Н. С.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

Віче в справі Негайної Помочи Рідному Краєви.

В неділю, дня 1. жовтня скликано віче в справі Негайної Помочи Рідному Краєви. На вічу промовляв Др. Мишуґа з Вашінґтону, котрий представив цілу справу рідного краю та пояснив акцію збирання фонду допомоги рідному краєви. На вічу зібрано коло $100 на сей фонд. Не було богато людий, проте ми спосібні зібрати більше, бо вілмінґтонська громада хоч не така велика, однак до народного діла охоча і кождий дасть що зможе, щоби не остати позаді і причиниться для загального добра.

Вілмінґтонські Українці задрали також оподаткування настудента в Чехословаччині, а се члени бр. св. Івана Хрестителя, від. 247 У. Н. С. наложили на своїх членів по 10 центів на місяць на удержаннє одного студента в Чехословаччині. Так само наложили раз в місяць збірку в церкви, кождої неділі по першім. Ця збірка призначена на українських студентів та інвалідів в Галичині. Ті дві збірки будуть так довго збиратися, як буде потреба, так, що кождого місяця висилається бодай якусь-таку суму на поміч потрібуючим.

Коли рознеслася чутка про Український Народний Хор, що буде їздити по Америці, Українці постаралися, що оден Американець, який є властителем найбільшого театру „Плей Гавз", зобовязався спровадити Народний Хор тут до Вілмінґтон. Мала наша горстка Українців і не так велике місто, то таки трафився такий чоловік, що на просьбу Українців які зголосилися дати вязки підпору у розпродажі тикетів, дав $1600 на спровадження Хору до Вілмінґтон. Концерт Укр. Нар. Хору відбудеться дня 17. жовтня. Я думаю, що не буде ані одного Українця, котрий не явивбися на концерті, щоби почути українську пісню, співану найкращими у світі голосами наших рідних соловейків із Великої України.

М. Б.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Віче.

Політичні події останних місяців в рідним краю і охота помочи браттям прогнати чимскорше Ляха за Сян, спонукали Українців в Сиракюз до скликання загального віча на день 24-го вересня.

Віче отворив о. др. Жук короткою патріотичною промовою, в котрій сперше подякував тим одиницям, що дали почин до скликання віча, і тим учасникам, що прибули на віче, як також о. Склепковичу, пароху з Ютика, котрий помимо власних тяжких трудів коло чотирох парохій на віче прибув, щоби своїм патріотичним бесідом заохотити присутних до дальшої боротьби з Ляхом-наїзником. Притім вказав ціль віча, а саме, що загальна задача нашого народу єсть визволення рідного краю з ляцької неволі у чім американські Українці повинні причинитися грошевою допомогою. Відтак попросив о. Склепковича, як референта, до слова.

О. Склепкович, забравши голос, перейшов в історичнім порядку всі кривди, переслідування і гнет укр. народа, почавши від баденівських виборів в р. 1897 як і дальший гнет під австрійським урядом, який на поли політичнім і просвітнім віддав нас на потолу Полякам.

По сім перейшов до часу вибуху війни, до тих нечуваних звірств та шибениць, які наш нарід потерпів, до того страшного Талєрґофу як і до проголошення Польщі через Австрію та Німеччину в р. 1916, коли то наша Галичина мала бути влучена до Польщі, а разом з Польщею до Німеччини.

Публика з найбільшою увагою сухала грімких слів бесідника, котрий впітора годинній патріотичній бесіді висказав всі кривди укр. народа, так і освідомлення, які прийшлися йому віна. Бесіду публика часто перерівала гучними оплесками.

В кінці перейшов до часу, як, по провалі Австрії і Німеччини, Польща облудно представила наших галицьких Українців як большевиків на що дістала від антанти дозвіл окупувати Галичину. Притім вказав всі кривди і в кождім напрямі, які Польща з нашим народом виробляла, а заразом представив також незломне і непохитне становище нашої Галицької управи під проводом Е. Петрушевича як і цілого галицького народу. Захочував до дальшої боротьби з ворогом Ляхом і висказав, що ціл. Українці, як в старім краю так і тут в Америці, мусять стати одним фронтом. Непохитно і з повним довірєм так довго маємо боротись, доки наша Галичина не стане вільною і незалежною державою. (Гучні оплески!).

По тім забрав голос Андрій Варян. Хотяй не вчений у високих школах, сей Лемко здібностями своїми закасує і неодного вченого. Він висказав вагу і значіння уряду Е. Петрушевича як також і непорозуміння між Англією і Францією які що раз більше заостроюються. „А се „вода на наш млин". Ми тільки не жалуймо гроша а оподаткуймося і будьмо завзяті та витревалі а Польща певно присяде і пійде у пліл.

По тім забрав голос знова о. др. Жук і вніс, щоби присутні зложили якусь жертву наразі, а відтак щоби стало оподаткувались. Потім сейчас приступлено до збирання жертв, причім зібрано $81.71.

Після того зголосився оден тихий а щирий народний робітник, Тома Кондрасевич, і сказав, що він вже збирав $20, що аробило разом $101.71.

Справу оподаткування вічевий комітет поведе дальше.

По укінченню збірки забрав голос Пилип Парибус, котрий представив лихий стан Польщі, з котрою Українці можуть легко справитись. Відтак Григорій Бедзіш заявив, що Тов. Укр. Січ, від. Союза 282, котрого він є предсідателем, ухвалило одноголосно сталий податок по 25 центів від члена місячно з чого вже зложено около $40 і завізвав щоби і всі решта спраквські організації з себе то само зробили. По цім відспівано „Ще не вмерла Україна" і вічевики з повним одушевленєм розійшлися домів.

Тома Пиндус, справоздавець віча.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. о. Николая, від. 127 У. Н. Союза повідомляє, що мітинг відбудеться о 1-ій годині пополудни в неділю, дня 22. жовтня в парохіяльній галі під ч. 308 Филмор Евеню, зараз по Службі Божій. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Проситься щоби всі члени явилися. — С. Прищлівський, пред.; Е. Тимкович, секр.

ПРИМУСИВ РЕВОЛЬВЕРОМ ДО ПОДРУЖА.

До поліції в Найек, Ню Йорк, зголосилася в вівторок вечером шпитальна послугачка на ім Тенер і заявила, що її муж грозив її револьвером. Поліція пішла сейчас до дому Тенерів та заарештувала мужа за недозволене ношеннє оружжа. Коли його переслухування на поліції, його жінка піднесла проти нього ще другі закиди. Говорила вона, що кілька днів тому він грозив її револьвером, коли питався її, чи схоче вона вийти за нього заміж. Боячися смерти, вона мала згодитися без застанови. Вони пішли сейчас до уряду подружа по дозвіл („лайсенс"), а молодий подорозі її кілька разів пригадував на револьвер, загрожуючи її його вжитком на випадок, якби вона пробувала утікати. Вони вибрали дозвіл і один знакомий священик дав їм шлюб. Вона перенеслася до його мешкання і жила там кілька днів, поки він знов не почав її грозити револьвером. Тоді вона пішла на поліцію зі зажаленням.

Суддя казав обжалованому зложити 5,000 долярів кавції як запоруку, що зявиться на суді, де його будуть судити за загрозу життю та вимушення подружа.

СМІШНЕ.

Розумна людина.

Що це з тобою сталося? Ти сам розмавляєш?
— Бо я, бачиш, люблю побалакати з розумною людиною.

Дотепна відповідь.

Дві дівчини сидять на траві край дороги. Возвних проходив високий парій дід з сивою головою.
— Отсе зима йде, — сказала одна дівчина.
— Вже й сніг на горі, — додала друга.
— Ще до зими далеко, — відповів старий: ще телята на траві.